

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI BASIN AÇIKLAMASI

2018 Kayıp ve Kaçak Hedefleri, 15 Dağıtım Şirketi İçin 2016 Gerçekleşmelerinin Üzerinde Belirlendi...

EPDK; 2018 Hedeflerini Belirlerken, 2016 ve 2017 Hedeflerini de Değiştirdi...

“KAYIP VE KAÇAKLA MÜCADELE SİSTEMİ” KAĞITTA KALDI

“Şirketlerin sunacakları hedefleri yakalayamamaları durumunda kasalarından kayıp ve kaçak bedelini ödeyecekleri, hedefin üzerine çıkarlarsa da kamudan tahsil edilen kayıp ve kaçak bedellerinin şirketlerin kasasına kalacağı” iddia edilen sistem sözde kaldı. EPDK, elektrik dağıtım şirketlerinin 2018 yılı kayıp ve kaçak hedeflerini belirlerken, geriye dönük olarak 2016 ve 2017 hedeflerini de değiştirdi. Geçiş dönemlerinde (2006-2010, 2011-2015) belirlediği kayıp ve kaçak hedeflerini değiştirerek şirketleri cezadan kurtaran EPDK, 2016 yılından itibaren geçtiği 5 yıllık yerine tek yıllık hedef uygulamasında bile revizyona gitmesi dikkat çekti. Son olarak açıklanan 2016 kayıp ve kaçak gerçekleştirmelerine bakıldığında ise; 2 dağıtım şirketi dışında tüm şirketlerin hedefin altına düşerek, yurttaşlardan fazladan tahsil edilen kayıp ve kaçak bedelini kar olarak hanelerine yazmalarına olanak sağlandı.

2016'nın revize edilen hedeflerine bakıldığında; oransal olarak en yüksek kayıp ve kaçak yüzde 71.6 ile Dicle, yüzde 60.17 ile Van Gölü, yüzde 31.7 ile Aras dağıtım bölgesindedir. Bu sıralama 2017 yılı revize edilen hedeflerine bakıldığında da değişmemektedir. Hatta Dicle ve Van Gölü'nün hedefleri, 2016 yılına göre 2017 için daha yüksek belirlenmiştir. Dicle için kayıp ve kaçak oranı yüzde 71.78'e, Van Gölü için yüzde 60.35'e çıkartılırken, Aras için yüzde 29.37'ye indirilmiştir. 2018 için yeni belirlenen hedeflere göre Dicle'nin kayıp ve kaçak oranının yüzde 69.2'ye, Van Gölü için yüzde 57.27'ye, Aras için yüzde 25.65'e düşürülmesi gerekmektedir. Bu 3 bölge dışında Toroslar için yüzde 12.34, Fırat için yüzde 10.47, Çoruh için yüzde 9.02, Yeşilirmak için yüzde 8.06 olarak belirlenen 2018 yılı kayıp ve kaçak hedefleri, 14 dağıtım şirketi için ise yüzde 8'in altında tutulmuştur.

EPDK'nın 2016 yılı Elektrik Piyasası Gelişim Raporu'nda yer verdiği 2016 gerçekleşen kayıp ve kaçak oranlarına bakıldığında, 2018 hedeflerinin pek çok dağıtım şirketi için 2016 gerçekleştirmelerinin bile üzerinde belirlendiği görülmektedir. 2018 yılında kayıp ve kaçak oranlarını yalnızca Boğaziçi 1.63, Çoruh 0.23, Yeşilirmak 0.14, Fırat 0.09, Aras 0.03 puan aşağı indirecek olup; 15 dağıtım şirketi için 2016 yılı gerçekleşmesinden daha yüksek kayıp ve kaçak hedefi konulmuştur. AKEDAŞ'ın bu yılki hedefi ise 2016 yılı gerçekleşmesiyle aynı düzeyde tutulmuştur. Yani hedef belirlerken gerçekleşmiş verileri bile yok sayan bir yapılanma söz konusudur. EPDK; 2016 yılı gerçekleşmesinin üzerinde belirlediği kayıp ve kaçak hedefleriyle yurttaşlardan fazla tahsilat yapılmasına geçit sağlamaktadır.

Kayıp ve kaçak ödemeleriyle ilgili hem faturalarda, hem tarifelerde hem de abonelerin açtıkları davalarda yaşanan tartışmaların ardından EPDK, önce faturada, ardından tarifede kayıp ve kaçak bedellerini gizlerken; 5 yıllık hedef uygulamasını da tamamen sonlandırmıştı. İlk kez 2016'da 1 yıllık hedef açıklayan EPDK'nın 2018 yılı hedef kayıp ve kaçak oranlarını belirlerken, 1 yıllık hedeflerde bile değişiklik yaptığı ortaya çıktı.

Kurulun 21 Aralık 2017 tarihli toplantısında aldığı, ancak Resmi Gazete'de yayımlanmayan 2016 ve 2017 hedef değişiklikleri ve 2018 hedefleri ile 2016 yılı gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda verilmektedir. Dağıtım şirketlerinin 9'unun 2016 hedeflerinde yapılan oransal olarak küçük değişikliklere bakıldığında, 5 şirketin hedeflerinin yükseltildiği, 4 şirketin hedeflerinin düşürüldüğü tespit edilmiştir.

Geçen yılın hedeflerinde yapılan değişiklikler ise 21 dağıtım şirketinin 16'sını kapsamakta olup; hedeflerine dokunulmayan yalnızca 5 dağıtım şirketi kalmıştır. 2017 hedefleri 9 şirket için yükseltme, 7 şirket için düşürme şeklinde yapılmış olup; oransal olarak 2016'dan daha büyük değişiklikler içermektedir. 2017 hedef değişikliklerinin en büyüğü yüzde 14.35'lik düşüşle Boğaziçi, yüzde 12.49'luk artışla Fırat bölgesi dağıtım şirketine aittir.

Gerçekleşen Rakamlara da Müdahale Ediliyor

Kayıp ve kaçak konusunda revizyon işlemlerinin yalnızca hedeflere yönelik olmadığı gerçekleştirmelerde de değişikliklere gidildiği saptanmıştır. Örneğin dönemin Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın bir milletvekilinin soru önermesine 11 Haziran 2014 tarihinde verdiği yanıtta göre, gerçekleşen kayıp ve kaçak oranları 2013 yılı için Dicle'nin yüzde 75.03, Aras'ın yüzde 27.58, Boğaziçi'nin yüzde 9.89, Çamlıbel'in yüzde 7.58, Uludağ'ın yüzde 7.03'tür. Oysa EPDK tarafından 27 Nisan 2016 tarihinde yargıya sunulan savunma dilekçesinde aynı yıla ait bu rakamlar sırasıyla 75.78, 38.16, 10, 7.56 ve 7.10 olarak yer almıştır.

EPDK'nın 2016 yılı ile 2015 yılı raporlarında da 2015 yılına ilişkin gerçekleşen kayıp ve kaçak oranlarında farklılıklar tespit edilmiştir. 2015 raporunda ADM'nin yüzde 7.03 olan kayıp ve kaçak oranı 2016 raporunda yüzde 5.34'e, Trakya'nın yüzde 7.39 olan oranı yüzde 6.57'ye, Dicle'nin yüzde 72.12 olan oranı yüzde 72.17'ye çekilmiştir. EPDK'nın 2013 yılı raporunda yüzde 27.58 olduğu belirtilen Aras'ın kayıp ve kaçak oranı EPDK savunma dilekçesinde yüzde 38.16, Yeşilirmak'ın yüzde 11.47 olan oranı yüzde 10.46 yapılmıştır. Bu veriler TEDAŞ'ın istatistiklerinde de farklılaşmaktadır.

EPDK'nın 2010 yılı Raporu ise aynı rapor içerisinde bile farklı rakamların yazıldığı tutarsızlıkların en uç noktasını oluşturmaktadır. Raporun 16. sayfasında Türkiye geneli için elektrik kayıp kaçak oranının 2008'de yüzde 15'e, 17. sayfasında 2009'da yüzde 14'e indirildiği belirtildikten sonra, 103. sayfada "2002 yılı itibarıyla yüzde 20.9 olan Türkiye geneli dağıtımına esas kayıp-kaçak oranı 2008 yılında yüzde 14.8'e kadar düşmüştür. Ancak 2009 yılına gelindiğinde aynı oranın yüzde 17.7'ye yükseldiği görülmektedir" denilmiştir.

Özetle enerji ile ilgili kurumların verileri, soru önermelerine verilen yanıtlar, dava sürecinde yargıya sunulan veriler, hatta EPDK'nın aynı rapor içinde kullandığı rakamlar bile birbirinden farklıdır.

Kayıp ve Kaçak Tüketimin Maliyeti

Oranların yanında miktarsal olarak da verilere yer verdiği için TEDAŞ'ın istatistikleri dikkate alındığında, Türkiye geneli kayıp ve kaçak oranı ağırlıklı ortalama olarak 2012'de yüzde 16.89, 2013'te yüzde 17.91, 2014'te yüzde 17.19, 2015'te yüzde 16.67'dir. TEDAŞ'ın yeni yayımlanan 2016 yılı dağıtım istatistiklerine göre Türkiye geneli kayıp ve kaçak oranı yüzde 15.58 olmuştur. Bu rakamlara bakıldığında; kayıp ve kaçak oranının düşmesi bir yana 2013 kriz yılıyla birlikte arttığı tespit edilmektedir. TEDAŞ verilerine göre 2012'de 29.6 milyar, 2013'te 31.5 milyar, 2014'te 31 milyar, 2015'te 31.2 milyar ve 2016'da 30 milyar 4.1 milyar kilovat saatlik kayıp ve kaçak elektrik kullanımı söz konusudur.

Kayıp ve kaçak tüketimler için enerji, dağıtım şirketlerine kamu toptan ticaret şirketi TETAŞ tarafından sağlanmaktadır. TETAŞ 2017 yılından itibaren satışlarında aynı elektrik için nerede kullanıldığına göre farklı fiyat uygulamaya başlamış olup; 2017 yılında 4 çeyrek dönemde açıklanan satış fiyatı ortalaması 15.74 kuruştur. Son 5 yılda, yıllık kayıp ve kaçak elektrik tüketim miktarının yaklaşık 30 milyar kilovat saat düzeyinde olduğu dikkate alındığında geçen yıl için kayıp ve kaçak tüketiminin parasal değerinin 4.72 milyar TL olduğu ortaya çıkmaktadır. TETAŞ 2018 yılı için açıkladığı 18.008 kuruşluk fiyatını hiç değiştirmezse yine aynı miktar üzerinden kamunun cebinden çıkacak kayıp ve kaçak tüketim parası 5.4 milyar TL'ye ulaşacaktır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
18 Ocak 2018**

DAĞITIM ŞİRKETLERİ	2016 Hedefleri (2015 Yılısonu)*	2016 Hedef Revizyonu (21.12.2017)	2016 Gerç. (EPDK)	2016 Gerç. (TEDAŞ)	2017 Hedefleri (07.12.2016)	2017 Hedef Revizyonu (21.12.2017)	2018 Hedefleri (21.12.2017)
ADM	7,92		5,74		7,76	7,46	7,15
Akdeniz	9,66	9,67	6,31		8,71	8,73	7,63
AKEDAŞ	7,46		7,20	7,22	7,07		7,2
Aras	31,68		25,68		29,38	29,37	25,65
AYEDAŞ	7,61		6,78		7,63		7,5
Başkent	8		6,98		7,76	7,75	7,64
Boğaziçi	9,6	9,46	9,61		9,34	8	7,98
Çamlıbel	7,93	7,96	5,97		7,79	7,82	7,55
Çoruh	9,35	9,33	9,25		9,06	9,08	9,02
Dicle	71,62		67,63	67,76	71,76	71,78	69,2
Fırat	9,74	9,72	10,56		9,77	10,99	10,47
GDZ	8,47		7,32		8,31		7,84
Kayseri ve Civ.	7,44	7,45	5,87		7,16	7,17	7
Meram	7,9		6,65		7,63	7,7	7,66
Osmangazi	7,77		5,75		7,9		7,55
Sakarya	7,42		6,58		7,35	7,34	7,34
Toroslar	13,59		12,12		13,32		12,34
Trakya	7,15	7,17	5,46		7,31	7,29	7,12
Uludağ	7,55	7,54	5,57		7,48	7,47	7,2
Vangözü	60,16	60,17	56,42		60,34	60,35	57,27
Yeşilirmak	8,5		8,20		8,76	8,95	8,06

Dağıtım Şirketlerinin 2016 Gerçekleşen Kayıp ve Kaçak Oranları ile 2018 Hedefleri

